

УДК 339.924

Н. Пак, асп.  
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

## ВЗАЄМОДІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ З КРАЇНАМИ СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА У МІГРАЦІЙНІЙ СФЕРІ

*В статті розглянуто основні етапи розвитку Середземноморського партнерства. Проаналізовано особливості співробітництва Європейського Союзу з країнами Середземномор'я у контексті розвитку спільної міграційної політики. Здійснено оцінку сучасної ситуації в міграційній сфері Євросоюзу. Зроблено висновки та прогнози щодо подальшого розвитку подій, які будуть відбуватися після вжитих Євросоюзом заходів щодо врегулювання ситуації в міграційній сфері.*

*Ключові слова: міграційна політика, міграція, тенденції, Європейський Союз, біженці, мігранти, партнерство.*

**Постановка проблеми.** Протягом існування Європейського Союзу формувалася його зовнішня політика, яка на різних етапах розвитку інтеграційного об'єднання була спрямована на реалізацію визначених цілей: активізацію торгівлі, залучення інвестицій, впровадження інновацій тощо. Останнім часом європейські країни посилили свою увагу на удосконалення міграційної політики, що однозначно позначається на співпраці Євросоюзу із сусідніми державами.

Країни Середземномор'я перебувають к епіцентрі уваги ЄС, адже саме звідти прямують потоки мігрантів до європейських країн. Це стає щораз більшою проблемою для європейського континенту, тому зусилля керівництва Європейського Союзу спрямовуються на врегулювання ситуації та на активізацію співпраці європейського об'єднання із країнами Середземноморського партнерства у сфері міграції.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання співробітництва Європейського Союзу із сусідніми державами розглядають у своїх публікаціях такі вітчизняні та зарубіжні науковці як В.Бондарчук [1], М.Відякіна [2], В.Волес [3], Г.Волес [3], А.Геддес [18], О.Грішнова [4], Р.Козловський [18], О.Малиновська [6], Ю.Пенке [9], О.Трофімова [10], П.Фонтен [11], Б.Хасуна [12], П.Циганков [13], В.Шамраєва [14] та інші. У них науковці досліджують суть міграційних процесів, які відбуваються у сучасному світі, аналізують причини виникнення міграційних явищ, оцінюють сьогоденні реалії, які спостерігаються на території різних держав.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття.** З огляду на нові реалії, які спостерігаються в сучасному світі і зумовлені активізацією міграційних потоків з країн Близького Сходу та Середземномор'я до Європи, виникає потреба глибокого наукового аналізу їх причин та пошуку шляхів покращення ситуації, яка склалася. Зокрема, потребують вдосконалення підходи щодо взаємодії ЄС з країнами Середземноморського партнерства у сфері міграції.

**Постановка завдання.** Метою статті є огляд та оцінка співпраці Європейського Союзу і країн Середземномор'я, аналіз причин, які спонукають біженців з країн Африки перетинати європейські кордони, та пошук шляхів врегулювання ситуації, яка склалася у сфері взаємодії ЄС з країнами Середземноморського партнерства з приводу формування спільної міграційної політики.

**Виклад основного матеріалу.** Європа має давні стосунки із країнами Середземномор'я, які розпочалися ще в половині минулого століття. Так, відповідно до Римського договору, прийнятого у 1957 році, до асоціації з Європейським Економічним Співтовариством вступили заморські території та тодішні колонії країн-членів спільноти. А деколонізація, яка розпочалася декількома роками пізніше, дала можливість вести мову вже про

інтеграцію незалежних держав, якими стали колишні колонії, з європейським об'єднанням.

Сьогодні ці держави – одні з найважливіших партнерів ЄС, що обумовлене рядом чинників:

- країни на південних берегах Середземного моря пов'язані з країнами Європи спільним історичним минулим та культурними зв'язками, що склалися протягом багатьох століть;

- географічна близькість європейських держав із державами півночі Африки об'єктивно визначає невідворотність стосунків між цими країнами;

- міграційні потоки, які активізувалися в останні роки і, очевидно, будуть продовжуватися і далі, зумовлюють невідворотну співпрацю між європейським континентом та країнами Середземномор'я.

Зважаючи на ці чинники, Європейський Союз невинно демонструє політику інтеграції з цими країнами.

Дослідники процесу співробітництва європейських країн з країнами Середземномор'я виділяють чотири етапи розвитку такої співпраці:

1 етап (60 рр. – 1995р.) – "Глобальна середземноморська політика";

2 етап (1995-2005 рр. – до теперішнього часу) – "Євро-середземноморське партнерство" (ЄПС);

3 етап (2004-2008рр. – до теперішнього часу) – Єдина політика сусідства (ЄПС);

4 етап (2008р. – до теперішнього часу) – перезавантаження – "Барселонський процес: Союз для Середземномор'я" [12].

Перший етап характеризувався створенням торгових взаємовідносин, взаємин у фінансовій та інвестиційно-інноваційній сфері, стосунків у культурно-соціальной сфері, а також формуванням міграційної політики.

Нові відносини між цими регіонами були започатковані на конференції в Барселоні ще в 1995 році, на якій були закладені підвалини сучасного Середземноморського партнерства. На цій зустрічі були присутні усі країни європейської спільноти, крім колишньої Югославії та Албанії, а також країни Північної Африки, крім Лівії. Зокрема, до підписання Барселонської декларації долучилися 12 країн Середземномор'я: Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Кіпр, Ліван, Мальта, Марокко, Сирія, Туніс, Туреччина, Палестинська національна автономія, а також країни тодішнього Євросоюзу. Згодом до партнерства приєдналися Мальта та Кіпр, які пізніше стали членами ЄС, а також – Албанія і Мавританія.

Учасники конференції визначили принципи, на основі яких повинна відбуватися взаємодія в форматі Середземноморського партнерства:

- політичний діалог між країнами-учасницями;
- партнерство в сфері безпеки, засноване на механізмах контролю озброєнь і мирному вирішенні конфліктів;
- розвиток економічних і торговельних взаємин між двома регіонами;
- партнерство в соціальній і культурній сферах [11].

• Поряд із цим, в Барселонській декларації були визначені наступні завдання:

- політичний діалог та діалог з безпеки, спрямований на створення спільної зони миру і стабільності, підкріплені сталим розвитком, верховенством закону, демократією і правами людини;

- економічне та фінансове партнерство, що включає послідовне створення зони вільної торгівлі, націлене на створення сприятливих умов для спільних економічних можливостей за допомогою стійкого і збалансованого соціально-економічного розвитку;

- соціальне, культурне та гуманітарне партнерство, націлене на сприяння міжкультурному діалогу і взаєморозуміння між культурами, релігіями і людьми, а також на полегшення обмінів між громадянським суспільством і звичайними громадянами, особливо жінками і молоддю [15].

Загалом, підписання Барселонської декларації передбачало реалізацію взаємовигідної співпраці в економічній, політичній та соціокультурній сфері. Проте на практиці процедура здійснення цих цілей зіштовхнулася зі значними труднощами, які були зумовлені політичною нестабільністю в середземноморських країнах, їх небажанням долучатися до проектів, пропонуєваних ЄС, незбалансованістю торговельних відносин між сторонами тощо.

Третій етап співробітництва Євросоюзу з країнами Середземномор'я характеризувався проголошенням Євросоюзом намірів здійснювати Єдину політику сусідства (ЄПС) у зв'язку із розширенням кола східних країн, в яких Європа бачила все більшу зацікавленість. На цьому етапі відмічено початкову стадію розробки питань, пов'язаних з вільним пересуванням людей і капіталів, що лягло в основу впровадження в життя міграційної політики між східним та європейським регіонами.

2008 рік можна вважати переломним роком в реалізації Середземноморського партнерства. Лідери країн-учасників не прагнули реалізувати якусь нову політику – вони вважали за потрібне надати додаткових імпульсів співпраці ЄС та країн Середземномор'я, яка через ряд причин супроводжувалася труднощами та проблемами. Саме тому на французькому саміті піднімалися питання, пов'язані з активізацією співробітництва і одне із них було пов'язане з політикою відбіркової імміграції.

Треба сказати, що саме з питання міграції Євросоюз та країни Середземномор'я не змогли дійти остаточної згоди. Навіть незважаючи на те, що імміграційний аспект мав стати ключовим пунктом Паризької декларації, сторони так і не дійшли згоди і не розробили спільних шляхів вирішення проблеми врегулювання міграційних потоків.

Це питання актуальне й сьогодні. Країни Північної Африки вважають, що жителі Європи дискримінаційно ставляться до мусульман та арабів, а європейці, у свою чергу, мають упереджену позицію до вихідців з країн Близького Сходу та жителів африканського регіону. Особливо це проявляється останніми роками, коли неконтрольовані потоки мігрантів заповнили Європу, а джерелами їх формування стали сусідні з Європою держави.

Лідери Євросоюзу забили на сполох, адже міграційні потоки стали загрозою для європейського суспільства. Керівництво окремих держав Європи стало приймати заходи щодо обмеження в'їзду на їх територію або створювати умови для того, щоб мігранти, які все ж таки осіли в тій чи іншій країні, були зацікавлені в поверненні на батьківщину. Проте вони виявилися малодієвими, тому глави держав та урядів країн Європейського Союзу вирішили діяти спільно.

Варто згадати приклади конкретних заходів, які були реалізовані в контексті прагнення вирішення проблеми некерованої хвилі мігрантів. Так, 18 листопада 2015р. в Брюсселі Єврокомісія оприлюднила переглянута політику сусідства (Review of the European Neighbourhood Policy), що встановлює нові рамки відносин ЄС із 16 країнами-сусідами – на сході та півдні Євросоюзу (включаючи Україну). Вперше у такому форматі взаємодії ЄС із своїми сусідами з'явилися безпекові інструменти, серед яких – боротьба з міграцією (як регулярною, так і нерегулярною) та її причинами [7].

Завдяки вжитим заходам Євросоюзу спільно з міжнародними партнерами вдалося суттєво зменшити потік біженців та нелегальних мігрантів, які прямували до Європи (переважно із Сирії) через Східне Середземномор'я. Зокрема, нелегальна міграція на цьому маршруті у 2016 році зменшилася на 72% порівняно з 2015 роком. Йдеться про скорочення міграційного потоку із близько 885 тис. осіб до 183 тис. осіб. Натомість у 2016 році порівняно з 2015 роком було зафіксовано зростання на 18% кількості нелегалів, які потрапили до Європи через Центральне Середземномор'я. В абсолютних цифрах це становило близько 181 тис. людей у 2016 році та 154 тис. осіб у 2015 році [5].

Європейська спільнота і далі активно продовжує протидіяти потокам нелегальних мігрантів. Так, 3 лютого 2017 року на Мальті відбувся неформальний саміт країн-членів ЄС, на якому було прийняте рішення закрити для мігрантів можливість потрапляти до Європи через так званий "центральний середземноморський маршрут", тобто через країни Північної Африки. "Ключовим елементом сталої міграційної політики є забезпечення ефективного контролю на наших зовнішніх кордонах та контролю нелегальних міграційних потоків до ЄС", – наголосили європейські лідери на мальтійській зустрічі [5].

Розглянуті на саміті заходи є гостро актуальними для Європи, особливо через те, що внаслідок підписання між Туреччиною та Європейським Союзом угоди про реадмісію біженців для нелегалів фактично закритися "балканський маршрут" завдяки якому вони могли потрапляти на терени європейських держав. "Мальтійський" план передбачає посилення співпраці з Лівією, яка є на даний час епіцентром міграційних потоків, які спрямовуються в Євросоюз. Зокрема, мова йде про посилення берегової охорони лівійського кордону. Це стимулюватиме мігрантів, які перебуватимуть в Лівії, залишатися в цій країні, де їм надаватимуть відповідне забезпечення, а також будуть проводити роз'яснювальні роботи щодо переконання їх повернення на батьківщину [9]. Така політика буде реалізовуватися спільно з іншими міжнародними організаціями під егідою ООН. Таким чином європейці розраховують зменшити кількість нелегалів, які перетинають південні кордони європейської спільноти, а також продовжити боротьбу з контрабандистами, які нелегально переправляють людей через Середземне море до берегів Європи.

У свою чергу, європейська сторона зобов'язується допомогти лівійській розбудувати органи державного управління, проводити тренування Лівійської національної берегової охорони, надавати відповідне оснащення та сприяти стабілізації політичної ситуації в країні загалом. Для співпраці з Лівією у вирішенні міграційної кризи у Північній Африці та реалізації відповідних програм Євросоюз планує цього року виділити додаткові 200 млн. євро [5].

Однак "Мальтійські" плани щодо врегулювання міграційної кризи зазнають критики з боку значної кількості правозахисників, аналітиків та експертів у сфері мігра-

ційної політики та дотримання прав людини. Так, перші апелюють до того, що Лівія не є безпечною країною, тому біженцям не варто залигатися в ній довгий час. До того ж, у міжнародному об'єднанні організацій у боротьбі з бідністю Oxfam заявили, що такий крок суперечитиме основоположним європейським цінностям [8].

Експерти сумніваються, чи зможе лівійська сторона ефективно контролювати усю берегову лінію їхньої держави, довжина якої складає приблизно 2 тис. км. Також невідомо, чи берегова охорона виявиться надійним захисником кордону і чи не будуть тут спостерігатися масові зловживання.

Поряд із цими проблемами існує ще не вирішене питання стосовно організації спеціальних таборів для біженців на території Північної Африки, про які йшла мова на мальтійському саміті. Ряд європейських лідерів висловився проти таких заходів. Якщо ж це питання переважить на свою користь, то до цього варто долучити спеціалізовану інституцію ООН, тобто Управління Верховного комісара ООН у справах біженців.

Таким чином, сьогодні країни Середземноморського партнерства опинилися в епіцентрі уваги Євросоюзу, який продовжує рішучу боротьбу з нелегальними потоками мігрантів. Очевидно, що і в подальшому європейські лідери не зупиняться на досягнутому і будуть продовжувати міграційну політику, долучаючи до співпраці держави Північної Африки.

**Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.** У підсумку треба сказати, що Євросоюз має значний досвід співпраці з країнами Середземноморського партнерства. Спільні історичні корені, природно-географічні особливості та культурні цінності, а також співпраця в економічній і політичній сферах стали основою для поглиблення стосунків. Це, у свою чергу, є причиною того, що значна кількість нелегальних мігрантів бачить для себе єдиним виходом із складної ситуації перетин європейського кордону, сподіваючись знайти в Європі порятунк, роботу та місце для проживання.

У свою чергу, Євросоюз прагне звільнитися від проблеми збільшення нелегалів на своїй території, для чого знаходить собі партнера – Лівію, яка серед країн Середземноморського партнерства видається найбільш надійною. Прагнення виробити спільні шляхи боротьби з нелегальними міграційними потоками та врегулювати міграційну кризу є сьогодні для Євросоюзу нагальним та невідкладним питанням.

Перспективою досліджень у зазначеному напрямі є аналіз ситуації на Близькому Сході та розробка пропозицій щодо спільної міграційної політики Європейського Союзу із цими країнами.

#### Список використаних джерел:

1. Бондарчук В.В. Європейська міграційна криза та стабільність ЄС / В.В. Бондарчук // Придніпровська державна академія будівництва та архітектури / Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Східна Європа : економіка, бізнес та управління. Випуск 2 (02). – 2016. – С.28-31

Н. Пак, асп.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

## ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА И СТРАН СРЕДИЗЕМНОМОРСКОГО ПАРТНЕРСТВА В МИГРАЦИОННОЙ СФЕРЕ

*В статье рассмотрены основные этапы развития Средиземноморского партнерства. Проанализированы особенности сотрудничества Европейского Союза со странами Средиземноморья в контексте развития совместной миграционной политики. Осуществлена оценка современной ситуации, наблюдаемая в миграционной сфере Евросоюза. Сделаны выводы и прогнозы относительно дальнейшего развития событий, которые будут происходить после принятых Евросоюзом мер по урегулированию ситуации в миграционной сфере.*

**Ключевые слова:** миграционная политика, миграция, тенденции, Европейский Союз, беженцы, мигранты, партнерство

2. Відякіна М. М. Трансформація імміграційної політики країн-членів ЄС : виклики для України / М. М. Відякіна // Актуальні проблеми міжнародних відносин : Збірник наукових праць. – Випуск 72 (у двох частинах). – Ч. I. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2008. – С. 56-62.

3. Волес В. Творення політики в Європейському Союзі / В. Волес, Г. Волес // Пер. з англ. Р.Ткачук. – К. : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004. – 871 с.

4. Грішнова О.А. Міждержавна міграція як чинник глобального перерозподілу людського капіталу / О.А. Грішнова, О.М. Білик // Формування ринкової економіки : Зб. наук. праць : Спец. вип. : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. "Демократичний розвиток України та пріоритетні завдання демографічної політики". – Т. 2 : Демографічні аспекти регулювання та відтворення трудового потенціалу. – К. : КНЕУ, 2006. – 400 с. – С. 3-14.

5. Лідери ЄС домовилися поставити "лівійський кордон" нелегальній міграції – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-abroad/2169283-lideri-es-domovilis-a-postaviti-livij-ski-kordon-nелегалnij-migracii.html>

6. Малиновська О.А. Україна, Європа, міграція : міграції населення України в умовах розширення ЄС / О.А. Малиновська. – К. : Бланк-Пресс, 2004. – 171 с.

7. "Міграційні страхи" Європи : погляд з України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://bintel.com.ua/uk/article/01-Migration+ fears/>

8. На саміті ЄС ухвалили план боротьби з міграцією з Північної Африки. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.dw.com/uk/%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B0%D0%BC%D1%96%D1%82%D1%96-%D1%94%D1%81%D1%83%D1%85%D0%B2%D0%BB%D0%B8%D0%BB%D0%B8-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D1%8C%D0%B1%D0%B8-%D0%B7-%D0%BC%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%94%D1%8E%D0%B7%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B0%D1%84%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B8/a-37398602>

9. Пэнке Ю. Внешняя политика ЕС : полет вслепую. Преодолевая стратегическую дезориентацию. – [Электронный ресурс] / Ю. Пэнке. – Режим доступа : [annuaire-fr.narod.ru/Rossia-i-Francia/Evropa10/08Penke.pdf](http://annuaire-fr.narod.ru/Rossia-i-Francia/Evropa10/08Penke.pdf).

10. Трофимова О. Е. Эволюция средиземноморской политики Евросоюза : путь от сотрудничества к интеграции / О. Е. Трофимова. – М. : ИМЭМО РАН, 2011. – 122 с.

11. Фонтен П.. Европа в 12 уроках. Відносини між ЄС та країнами Середземномор'я. 2006. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://pravolib.pp.ua/otnosheniya-mejdu-stranami-27905.html>

12. Хассуна Б. Євро-Середземноморське співробітництво : еволюція, проблеми та напрями розвитку / Б. Хассуна // Вісник соціально-економічних досліджень, випуск 2 (57), 2015. – С.79-86.

13. Цыганков П. А. Политическая социология международных отношений. – [Электронный ресурс] / П. А. Цыганков. – Режим доступа : [http://society.polbu.ru/tsyganov\\_sociology/ ch41\\_all.html](http://society.polbu.ru/tsyganov_sociology/ ch41_all.html).

14. Шамраева В.М. Спільна міграційна політика ЄС у контексті євроінтеграційних устремлень України / В.М. Шамраева // Актуальні проблеми державного управління. – № 2(36) / 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим досту <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2009-2/doc/4/05.pdf>

15. Barcelona declaration, adopted at the Euro-Mediterranean Conference: summary, 27-28/11/95, [Electronic source]. – Access : [http://ec.europa.eu/external\\_relations/euromed/ barcelona\\_en.htm](http://ec.europa.eu/external_relations/euromed/ barcelona_en.htm).

16. Braun S. Economic Integration, Process and Product Innovation, and Relative Skill Demand / S. Braun // Review of International Economics. – 2008. – Vol. 16(5). – Pp. 864–873.

17. Geddes A. The Politic of Migration and Immigration in Europe / A. Geddes. – L. – 2006. – 346 p.

18. Koslowski R. European Union Migration Regime / R. Koslowski. – Oxford: Oxford Univ. press, 2007. – 425 p.

19. Wagner C. International Cooperation in Research and Development. An Update to an Inventory of U.S. Government Spending [Electronic source] / C. Wagner, A. Yezil, S. Hassell. – Science and Technology Policy Institute : RAND, 2001. – Access : [http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monograph\\_reports/2007/MR1248.pdf](http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monograph_reports/2007/MR1248.pdf).

Надійшла до редколегії 06.04.17

N. Pak, graduate student  
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

### INTERACTION OF EUROPEAN UNION MEDITERRANEAN PARTNERSHIP IN THE FIELD OF MIGRATION

*The basic stages of development of the Mediterranean partnership are shown in the article. The features of the EU cooperation with Mediterranean countries in the context of a common migration policy are analyzed. The estimation of the current situation, which is observed in the sphere of migration the EU is done. The conclusions and predictions about future developments that will take place after the European Union taken measures to address the situation in the area of migration.*

*Key words: migration policy, migration trends, EU, refugees, migrants, partnership.*

УДК 341.232+327.82

Н. Середюк, асп.  
Національний університет "Острозька академія", Острог

## СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНА – США

*Досліджено особливості виникнення та розвитку стратегічного партнерства США як специфічного інструмента у формуванні зовнішньої політики України в контексті становлення системи міжнародних відносин.*

*Визначено основні етапи еволюції стратегічного партнерства в зовнішній політиці України та розроблено типологію відносин стратегічного партнерства України з США.*

*Здійснено аналіз відносин стратегічного партнерства України та США на предмет їхньої відповідності критеріям та ознакам стратегічного партнерства. Оцінено ступінь ефективності використання інструмента стратегічного партнерства в дипломатичній практиці України у співробітництві з США та надано рекомендації відносно її підвищення.*

*Ключові слова: США, Україна, співробітництво, стратегічне партнерство, зовнішньополітична стратегія, верифікація відносин.*

**Постановка проблеми.** Чинники включення України в процеси міжнародної інтеграції впливають на зовнішньополітичну доктрину держави, визначають пріоритети і сутність цієї політики, яка вбачається у використанні досвіду розвинутих країн та реалізації позитивних тенденцій національного розвитку. Європейська та євроатлантична інтеграція як вектор зовнішньої політики України, співробітництво з міжнародними організаціями мають сприяти розробці ефективних національних стратегій і програм міжнародного співробітництва, демократизації політичних інститутів і трансформації політичної культури, плюралізму вираження поглядів і активній участі українського суспільства в політичних процесах XXI століття. Міжнародне прагнення України потребує державної підтримки на рівні політичних рішень, ефективного політичного діалогу, законодавчого забезпечення і спрямованого впливу владних структур на усвідомлення суспільством нових можливостей життєдіяльності.

Домінування у політичній, економічній та культурній сферах міжнародних відносин визнаного лідера у процесах глобалізації – США, яке супроводжується формуванням нової парадигми світової політики відіграє важливу роль у формуванні української державності. Міжнародний партнер України – США, наголошує на тому, що рівень міждержавних відносин безпосередньо залежить від дотримання Україною зобов'язань партнером і реалізацією зовнішньополітичного курсу України. Заяви низки представників Америки свідчать про підтримку України, її євроатлантичної інтеграції. Один з головних стратегічних партнерів України – США, ключовим для співпраці розглядають питання подальшої реалізації Хартії про стратегічне партнерство.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Досвід політичної діяльності суверенної України на світовій арені, зокрема, у сфері політичного співробітництва, зумовив зростання наукового інтересу до дослідження проблем забезпечення національних інтересів засобами дипломатії, яка на глобальному, регіональному та національному рівнях міжнародних відносин набуває все більшої актуальності і виявляє специфіку державних стратегій. Проблемою стратегічного партнерства в українській науці займаються І. Жовква [4], Е. Лисицин [6], Г. Перепелиця [2] та ін.

Державотворчі зміни в Україні в контексті міжнародної співпраці з країнами Америки представлені в наукових розробках таких вчених як: В. Дубовик [3], І. Дудко, О. Крапівін, Т. Мединська, Г. Мерніков, Р. Попадюк, О. Черцова, О. Чижова, А. Шевцов, О. Ярошко (зовнішня політика США та Канади по відношенню до незалежної України), А. Лютих [7] М. Павлюк [8], Д. Табачник (політико-правові аспекти співпраці України з країнами Південної та Північної Америки); О. Івченко, В. Кириченко, Л. Окунева, І. Плевако, Б. Сорж, М. Фесенко, П. Яковлев (шляхи та механізми подальшого зміцнення взаємовигідних відносин України з державами Латинської Америки та Карибського басейну).

**Мета статті** – комплексне дослідження змісту, форм і методів формування української державності. Узагальнити отриману інформацію про політичні відносини та виявити стратегічні напрямки співробітництва у різних сферах діяльності, а також, визначити стан та перспективи стратегічного партнерства України в зовнішній політиці США для розбудови та покращення держави та її громадян в цілому.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Процес розбудови дружніх відносин між Україною та США має тривалу історію і сягає своїм корінням часів, коли наша держава була частиною колишнього СРСР.

Перша парламентська делегація незалежної України, очолювана Л. Кравчуком, на той момент Головою Верховної Ради, відвідала Вашингтон у жовтні 1991 р. В наступні роки члени Конгресу США та народні депутати України були активними учасниками розбудови двосторонніх відносин.

Спочатку переважна більшість американських урядовців дивилася на Українську декларацію суверенітету із певним острахом, оскільки Дж. Буш до останнього підтримував М. Горбачова у зусиллях зберегти СРСР. Промова Дж. Буша під час його перебування у Києві, що ввійшла в історію під назвою "Chicken Kiev Speech", про безпеку "самовбивчого націоналізму", наголосувала на захисті збереження Радянського Союзу. Уже після референдуму в Україні 1 грудня 1991 року США висували низку вимог до України як незалежної держави, зокрема ультимативною була вимога – позбутися ядерної зброї, що перебувала на території України.